

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

УДК 378.147:61:37.013

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.358052>

Юлія Колісник-Гуменюк, доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри технологічної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8047-9143>

Василь Гуменюк, доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри медицини катастроф та військової медицини
державного некомерційного товариства “Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2736-3875>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У статті розглянуто проблему підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності на засадах міждисциплінарної інтеграції. Актуальність дослідження зумовлена сучасними вимогами до професійної підготовки медичних фахівців, які, окрім виконання клінічних функцій, повинні здійснювати ефективну просвітницьку роботу серед населення, спрямовану на формування культури здоров'я, профілактику захворювань і популяризацію здорового способу життя. У цьому контексті важливого значення набуває формування у майбутніх лікарів здатності до комунікації з різними соціальними групами, пояснення складної медичної інформації доступною мовою та організації інформаційно-просвітницьких заходів.

У дослідженні обґрунтовано доцільність використання міждисциплінарної інтеграції як педагогічної основи підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності. Встановлено, що інтеграція знань із медичних, соціально-гуманітарних та педагогічних дисциплін сприяє формуванню цілісного професійного світогляду майбутнього лікаря, розвитку його комунікативної, соціальної та освітньої компетентностей. Особлива увага приділяється поєднанню змісту таких навчальних дисциплін, як громадське здоров'я, медична психологія, педагогіка, медична етика, соціальна медицина та комунікація у професійній діяльності.

Визначено, що підготовка майбутніх лікарів до просвітницької діяльності передбачає формування низки професійно важливих умінь: здатності до медико-санітарного інформування населення, організації профілактичних заходів, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для поширення медичних знань, а також розвитку навичок міжособистісної взаємодії та педагогічного впливу. Підкреслено роль інтерактивних методів навчання, проєктної діяльності, тренінгів, симуляційних занять і міждисциплінарних освітніх модулів у формуванні готовності майбутніх лікарів до просвітницької діяльності.

Зроблено висновок, що реалізація міждисциплінарної інтеграції у процесі професійної підготовки майбутніх лікарів сприяє підвищенню ефективності формування їхньої просвітницької компетентності, забезпечує поєднання медичних знань із педагогічними та комунікативними уміньми, що є необхідною умовою успішної професійної діяльності лікаря в сучасному суспільстві.

Ключові слова: майбутні лікарі; просвітницька діяльність; міждисциплінарна інтеграція; професійна підготовка; медична освіта; комунікативна компетентність; профілактика захворювань.

Лит. 13.

Yuliia Kolisnyk-Humeniuk, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Technological Education Department,
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8047-9143>

Vasyl Humeniuk, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Professor of the Disaster Medicine and Military Medicine Department,
State Non-Profit Society “Lviv Danylo Halytskiy National Medical University”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2736-3875>

FUTURE DOCTORS' TRAINING FOR EDUCATIONAL ACTIVITY ON THE BASIS OF INTERDISCIPLINARY INTEGRATION

The article considers the problem of future doctors' training for educational activity on the basis of interdisciplinary integration. The relevance of the study is due to modern requirements for the professional training of medical specialists, who, in addition to fulfilling clinical functions, must carry out an effective educational work among the population, aimed at forming a culture of health, preventing diseases, and promoting a healthy lifestyle. In this context, the formation of the ability of future doctors to communicate with different social groups, explaining complex medical information in an accessible language, and organizing information and educational events is of great importance.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

The study substantiates the feasibility of using interdisciplinary integration as a pedagogical basis for training future doctors for educational activities. It has been defined that the integration of knowledge from medical, socio-humanitarian, and pedagogical disciplines contributes to the formation of a holistic professional worldview of the future doctor, the development of his communicative, social, and educational competencies. Particular attention is paid to combining the content of such academic disciplines as public health, medical psychology, pedagogy, medical ethics, social medicine, and communication in professional activity.

It is determined that the preparation of future doctors for educational activities involves the formation of several professionally important skills: the ability to provide medical and sanitary information to the population, organize preventive measures, use modern information and communication technologies to disseminate medical knowledge, as well as the development of interpersonal interaction and pedagogical influence skills. The role of interactive teaching methods, project activities, training sessions, simulation sessions, and interdisciplinary educational modules in forming the readiness of future doctors for educational activities is emphasized.

It is concluded that the implementation of interdisciplinary integration in the process of professional training of future doctors contributes to increasing the effectiveness of the formation of their educational competence, ensuring the combination of medical knowledge with pedagogical and communicative skills, which is a necessary condition for the successful professional activity of a doctor in modern society.

Keywords: future doctors; educational activity; interdisciplinary integration; professional training; medical education; communicative competence; disease prevention.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві система охорони здоров'я переживає глибокі трансформаційні процеси, пов'язані із зміною підходів до медичної допомоги, посиленням ролі профілактики захворювань та розвитком концепції громадського здоров'я. В цих умовах змінюється і професійна роль лікаря, який виступає не лише фахівцем з діагностики та лікування хворіб, а й активним учасником просвітницької діяльності, спрямованої на формування культури здоров'я населення, підвищення рівня медичної свідомості громадян та популяризації здорового способу життя.

Проблема підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності набуває особливої актуальності у зв'язку з глобальними викликами сучасності, серед яких поширення хронічних неінфекційних захворювань, демографічні зміни, пандемічні загрози, а також зростання ролі інформаційного простору у формуванні поведінки населення щодо здоров'я. Як підкреслюють дослідники у сфері медичного освіти, ефективна система громадського здоров'я неможлива без активної участі медичних фахівців у просвітницькій роботі з населенням, яка передбачає інформування громадян про фактори ризику, профілактику захворювань та формування відповідального ставлення до власного здоров'я.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У сучасних наукових дослідженнях українських учених значна увага приділяється проблемі підготовки майбутніх лікарів до виконання соціально-комунікативних функцій, пов'язаних із медичною просвітницькою діяльністю. Зокрема, у працях І. Булах, Н. Галіяш, О. Яворської, І. Кінаш, Ю. Ломакіної, Р. Булик, М. Тимофієвої, Л. Федонюк, О. Канюри, Т. Хвалибоги, Н. Федчишин, І. Кіт, А. Пришляк, Л. Шупляка, М. Голубчикової, І. Мельник, О. Вознюка, Т. Бойченко, Л. Клішевич аналізуються різні аспекти формування комунікативної компетент-

ності майбутніх медичних фахівців у процесі професійної підготовки.

Дослідники наголошують, що сучасна медична освіта має бути орієнтована на компетентнісну модель підготовки лікаря, у межах якої поряд із клінічною компетентністю важливого значення набувають комунікативні, педагогічні та соціальні компетентності. Так, І. Кінаш у своїх дослідженнях зазначає, що формування комунікативної компетентності є важливою складовою професійної підготовки майбутніх лікарів, оскільки ефективна взаємодія з пацієнтами та їхніми родинами значною мірою впливає на якість медичної допомоги та результати лікування [3].

Подібною позиції дотримуються І. Кіт, А. Пришляк та С. Яворська, які підкреслюють, що комунікативна компетентність майбутніх медиків формується в процесі інтеграції професійних, соціально-психологічних та педагогічних знань. На їхню думку, ефективний розвиток таких умінь можливий завдяки використанню інтерактивних методів навчання, клінічних кейсів, тренінгів професійної комунікації та симуляційних технологій у медичній освіті [4].

Важливий внесок у дослідження цієї проблеми зробили Ю. Ломакіна, Р. Булик, М. Тимофієва та Л. Федонюк, які розглядають комунікативну компетентність як інтегративну характеристику професійної діяльності лікаря. Науковці підкреслюють, що ефективне спілкування з пацієнтами, колегами та представниками інших професійних груп є необхідною умовою забезпечення високої якості медичної допомоги та формування довіри до медичного працівника у суспільстві [10].

Окремі аспекти розвитку комунікативної компетентності майбутніх лікарів розкрито у дослідженнях Н. Галіяш, Н. Бількевич та Н. Петренко, які підкреслюють, що комунікація є фундаментальною складовою професійної діяльності лікаря та важливим фактором ефективної взаємодії з

пацієнтом. Дослідники зазначають, що формування таких умінь повинно здійснюватися системно протягом усього періоду професійної підготовки студентів медичних закладів освіти [1].

У контексті сучасних тенденцій розвитку медичної освіти значний інтерес становлять також дослідження О. Канюри, яка аналізує особливості формування комунікативної компетентності студентів-медиків у процесі навчання та післядипломної підготовки. Авторка наголошує, що ефективність професійної діяльності лікаря значною мірою залежить від здатності до емпатійної взаємодії, професійної комунікації та просвітницької діяльності серед населення [2].

Крім того, проблеми розвитку комунікативних компетентностей у системі медичної освіти досліджуються у працях Т. Хвалибоги та Н. Федчишин, які розглядають формування комунікативної культури майбутніх лікарів у контексті інтернаціоналізації медичної освіти та розвитку академічної комунікації [9].

Таким чином, аналіз сучасних українських наукових досліджень свідчить, що підготовка майбутніх лікарів до виконання соціально-комунікативних функцій є важливою складовою модернізації медичної освіти. Більшість дослідників підкреслюють, що сучасний лікар повинен володіти не лише високим рівнем клінічної компетентності, але й розвиненими комунікативними, педагогічними та соціальними навичками, які забезпечують ефективну взаємодію з пацієнтами, участь у медико-просвітницькій діяльності та формування культури здоров'я населення.

Виклад основного матеріалу. Актуальність підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності зумовлюється також розвитком цифрового суспільства, в якому інформація про здоров'я активно поширюється через соціальні мережі, онлайн-платформи та цифрові медіа. У таких умовах лікар стає важливим комунікатором, здатним забезпечити достовірність медичної інформації та протидіяти поширенню медичних міфів та дезінформації. Медична освіта у XXI ст. значною мірою переміщується у цифровий простір [5], що вимагає від лікарів нових компетентностей у сфері комунікації та медіаграмотності.

У контексті модернізації медичного освіти значну увагу приділяється формуванню у студентів здатності до міждисциплінарного мислення. Сучасні освітні дослідження свідчать, що складні проблеми здоров'я населення не можуть бути ефективно вирішені в межах однієї галузі знань, тому підготовка медичних фахівців має базуватися на інтеграції медичних, соціальних, педагогічних та гуманітарних дисциплін. Саме тому міждисциплінарна інтеграція розглядається як важливий методологічний принцип сучасного медичного освіти,

що забезпечує формування цілісного бачення професійної діяльності лікаря та сприяє розвитку його здатності до просвітницької роботи.

Просвітницька діяльність лікаря є важливою складовою його професійної компетентності та охоплює систему дій, спрямованих на поширення медичних знань серед населення, формування здоров'язбережувальної поведінки та підвищення рівня медичної культури суспільства. У педагогічній та медичній літературі просвітницька діяльність розглядається як організований процес передачі науково обґрунтованої інформації про здоров'я, профілактику захворювань та принципи здорового способу життя різним соціальним групам [6].

Сучасні наукові дослідження свідчать, що ефективна просвітницька діяльність лікаря базується на комплексі професійних компетентностей, серед яких важливе місце займають комунікативна, соціальна та педагогічна компетентності. Як підкреслює А. Harden [7], лікар повинен вміти пояснювати складні медичні поняття доступною мовою, враховувати психологічні особливості різних груп населення та застосовувати сучасні інформаційні технології для поширення медичних знань.

У сучасних дослідженнях медичного освіти також наголошується на важливості розвитку так званої "health literacy communication" – здатності медичних фахівців ефективно подавати інформацію про здоров'я пацієнтів таким чином, щоб вона була зрозумілою та доступною для широкого кола населення [11]. Тому у контексті підготовки майбутніх лікарів до просвітницької діяльності важливу роль відіграють гуманітарні дисципліни, зокрема педагогіка, психологія, соціологія та етика. Інтеграція цих дисциплін у систему медичної освіти сприяє розвитку соціально-комунікативних навичок, формуванню емпатії та етичної відповідальності лікаря.

Дослідники (І. Булах, Н. Федчишин, І. Кінаш, І. Кіт, А. Пришляк, Л. Федонюк, Р. Булик, Ю. Ломакіної, Т. Хвалибоги, О. Канюри, М. Тимофієвої, І. Мельник, Т. Бойченко, О. Вознюка, Н. Галіяш та ін.) наголошують, що поєднання медичних і гуманітарних знань формує у майбутніх лікарів ширший світогляд і сприяє їхній готовності до роботи з різними соціальними групами населення. Такий підхід дозволяє розглядати медичну діяльність не лише як суто клінічну практику, але й як соціально значущу діяльність, спрямовану на покращення якості життя населення.

Зокрема Н. Федчишин зазначає, що включення таких дисциплін, як педагогіка, психологія, медична етика, соціологія та комунікація, у структуру медичної освіти сприяє розвитку здатності майбутніх лікарів ефективно взаємодіяти з пацієнтами та різними соціальними групами населення, що є необхідною умовою реалізації просвітницької функції лікаря [8].

Подібну позицію висловлюють І. Кінаш, І. Кіт та А. Пришляк, які підкреслюють, що міждисциплінарна інтеграція у медичній освіті сприяє формуванню комплексних професійних компетентностей, необхідних для здійснення профілактичної та просвітницької діяльності, а також для організації ефективної взаємодії з пацієнтами та представниками інших професій у сфері охорони здоров'я.

У працях Л. Федонюк, Р. Булик, Ю. Ломакіної та М. Тимофіївої зазначається, що сучасна медична освіта повинна враховувати не лише клінічні аспекти діяльності лікаря, але й соціальні детермінанти здоров'я. У цьому контексті важливим є формування у студентів здатності працювати з різними соціальними групами населення, що потребує розвитку комунікативних, педагогічних та соціокультурних компетентностей [10].

Актуальність інтеграції гуманітарних знань у медичну освіту підтверджується і в дослідженнях зарубіжних науковців. Зокрема, R. Frenk, L. Chen, J. Crisp, M. Bhutta, N. Bhutta, M. Gibbs, R. Harden, J. Bleakley, B. Hodges, M. Irby, P. O'Sullivan наголошують, що сучасна підготовка медичних фахівців повинна базуватися на інтеграції клінічних, соціальних і гуманітарних знань, що сприяє розвитку професійної ідентичності лікаря та підвищує ефективність його взаємодії з пацієнтами. Стимулює формування у майбутніх лікарів здатності до критичного мислення, міжкультурної комунікації та соціальної взаємодії. Дослідники підкреслюють, що медична освіта XXI ст. має бути спрямована не лише на формування клінічних компетентностей, але й на розвиток комунікативних, етичних і соціальних навичок, необхідних для роботи в умовах сучасної системи охорони здоров'я.

Отже, аналіз сучасних українських і зарубіжних наукових досліджень свідчить, що інтеграція медичних і гуманітарних знань у системі професійної підготовки майбутніх лікарів є важливою умовою формування їхнього професійного світогляду, розвитку комунікативних і соціальних компетентностей та підготовки до виконання просвітницької функції у суспільстві. Такий підхід дає можливість розглядати медичну діяльність не лише як суто клінічну практику, а як комплексну соціально значущу діяльність, спрямовану на формування культури здоров'я населення та покращення якості життя суспільства. Тому на методичному рівні інтеграція реалізується через використання інтерактивних та проблемно-орієнтованих методів навчання, серед яких особливе місце займає проблемно-орієнтоване навчання (problem-based learning). Використання цього методу сприяє формуванню у студентів здатності до самостійного пошуку знань і застосування міждисциплінарного підходу у вирішенні професійних завдань. А на практичному рівні інтеграція реалізується через організацію між-

дисциплінарних проєктів, клінічних кейсів і симуляційних тренінгів, що дозволяють студентам застосовувати отримані знання у змодельованих професійних ситуаціях.

Особливе значення для підготовки до просвітницької діяльності має інтеграція таких дисциплін, як громадське здоров'я, соціальна медицина, медична психологія, педагогіка, комунікативні технології та медична етика. Поєднання цих дисциплін створює умови для формування у студентів здатності ефективно взаємодіяти з населенням і здійснювати просвітницьку діяльність.

Важливим напрямом сучасної медичної освіти також є розвиток міжпрофесійної освіти, яка передбачає спільне навчання студентів різних медичних спеціальностей. Такий підхід сприяє формуванню командної роботи, розвитку комунікативних навичок і комплексного бачення проблем здоров'я населення. Міжпрофесійна освіта дозволяє студентам різних спеціальностей навчатися разом, взаємодіяти та спільно вирішувати професійні завдання, що сприяє формуванню ефективної командної взаємодії у майбутній професійній діяльності. У контексті просвітницької діяльності міжпрофесійна взаємодія має особливе значення, оскільки реалізація профілактичних програм і освітніх кампаній часто потребує співпраці лікарів, медсестер, психологів, фармацевтів та соціальних працівників. Така співпраця дозволяє забезпечити комплексний підхід до вирішення проблем громадського здоров'я.

Ефективна підготовка майбутніх лікарів до просвітницької діяльності потребує створення відповідних педагогічних умов у системі вищої медичної освіти. Однією з найважливіших умов є інтеграція гуманітарних і медичних дисциплін, що забезпечує формування комплексного бачення проблем здоров'я населення. Важливим чинником є також використання інтерактивних методів навчання, які сприяють розвитку комунікативних і педагогічних компетентностей студентів. Дослідники зазначають, що такі методи, як рольові ігри, тренінги з комунікативних навичок, аналіз клінічних ситуацій та проєктна діяльність, дозволяють моделювати реальні професійні ситуації та формувати у студентів навички ефективної взаємодії з пацієнтами [13].

Особливого значення набуває також використання цифрових технологій у навчальному процесі. Сучасні цифрові платформи, симуляційні технології та віртуальні клінічні середовища дозволяють створювати інтерактивні освітні середовища, у яких студенти можуть відпрацьовувати навички комунікації та просвітницької діяльності. Крім того, цифрові технології відкривають нові можливості для реалізації медичної просвіти через соціальні мережі, онлайн-курси та цифрові освітні ресурси, що значно розширює можливості взаємодії лікаря з населенням [12].

Практична підготовка відіграє важливу роль у формуванні просвітницької компетентності майбутніх лікарів. Залучення студентів до реальної просвітницької діяльності дозволяє їм застосовувати отримані знання на практиці та формувати професійну ідентичність. Тому у сучасних медичних університетах активно впроваджуються різноманітні форми практичної підготовки, серед яких участь у профілактичних акціях, інформаційних кампаніях громадського здоров'я, соціальних проєктах з популяризації здорового способу життя, а також створення освітніх матеріалів для медичних порталів і соціальних мереж. Участь студентів у таких заходах сприяє розвитку їхньої соціальної відповідальності та формуванню професійної мотивації. Таким чином, підготовка майбутніх лікарів до просвітницької діяльності є важливою складовою сучасної медичної освіти, що відповідає потребам розвитку системи громадського здоров'я. Вона передбачає формування у студентів здатності до поширення медичних знань, профілактики захворювань і формування культури здоров'я населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галіяш Н.Б., Бількевич Н.А., Петренко Н.В. Формування комунікативної компетентності як фундаментальної складової професії лікаря. *Медична освіта*, 2019. (2), С. 67–74.
2. Канюра О.А. Особливості формування комунікативної компетентності у студентів-стоматологів та її корекція у інтернів. *Медицина та фармація: освітні дискурси*, 2025. (4), С. 42–47.
3. Кінаш І.О. Формування комунікативної компетентності майбутніх лікарів на етапі професійної підготовки. *Медична освіта*, 2020. (3), С. 84–88.
4. Кіт І.В., Пришляк А.М., Яворська С.І. Формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої медичної освіти на кафедрі анатомії людини. *Медична освіта*, 2023. (2), С. 91–96.
5. Bedi S, Liu Y, Orr-Ewing L, et al. Testing and evaluation of health care applications of large language models: a systematic review. *JAMA*. Jan 28, 2025; 333(4):319–328.
6. Budko H., Ivakhniuk T., Ivakhniuk Y., Plakhtiienko I., & Tsekhmister Y. (2023). Digital education hubs in medical higher education: Ukraine and the EU perspectives. *Amazonia Investiga*, 12 (63), pp. 233–242.
7. Harden Ronald M. Essential skills for a medical teacher: an introduction to teaching and learning in medicine. General Collection. 2021. 419 p.
8. Bilavych H., Sultanova N., Borys U., Tkachivska I., Fedchyshyn N., Fedoniuk L., Savchuk B. (2024). Health-saving technologies as a need and lifestyle of Ukrainians. *Wiadomości Lekarskie*. 76 (4). pp. 834–840.
9. Khvalyboha T.I., Fedchyshyn N.O. Development of english communicative competence of future doctors of philosophy in medicine in the context of South Korea's educational policy. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2025. № 10. С. 151–155.
10. Lomakina Y.V., Bulyk R.Y., Tymofiiieva M.P., Fedoniuk L.Y. & Muzyka N.Y. Technology of development of

communicative competence of future doctors in the process of professional training. *Медична освіта*, 2020. (1), pp. 50–55.

11. Nutbeam D. Health Literacy as a Public Health Goal: A Challenge for Contemporary Health Education and Communication Strategies into the 21st Century. *Health Promotion International*, 2000. 15, pp. 259–267.
12. Wu Z, Li S, Zhao X. The application of ChatGPT in medical education: prospects and challenges. *Int J Surg*. Jan 1, 2025;111(1):1652–1653.
13. Yashchuk S., Kolisnyk-Humeniuk Y., Shvets T., Shunkov V., Kuiavets D, Gvozdi S. & Maksymchuk B. Using AI technologies and digital learning tools in professional education of master's students: Neuroscientific aspects and educational innovations. *BRAIN: Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2025. 16 (4), pp. 212–224.

REFERENCES

1. Haliash, N.B., Bilkevych, N.A. & Petrenko, N.V. (2019). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti yak fundamentalnoi skladovoi profesii likaria [Formation of communicative competence as a fundamental component of the medical profession]. *Medical education*, (2), pp. 67–74. [in Ukrainian].
2. Kaniura, O.A. (2025). Osoblyvosti formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti u studentiv-stomatolohiv ta yii korektsiia u interniv [Peculiarities of the formation of communicative competence in dental students and its correction in interns]. *Medicine and Pharmacy: Educational Discourses*, (4), pp. 42–47. [in Ukrainian].
3. Kinash, I. O. (2020). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh likariv na etapi profesiinoi pidhotovky [Formation of communicative competence of future doctors at the stage of professional training]. *Medical education*, (3), pp. 84–88. [in Ukrainian].
4. Kit, I.V., Pryshliak, A.M. & Yavorska, S.I. (2023). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti u zdobuvachiv vyshchoi medychnoi osvity na kafedri anatomii liudyny [Formation of communicative competence in applicants for higher medical education at the Department of Human Anatomy]. *Medical education*, (2), pp. 91–96. [in Ukrainian].
5. Bedi S, Liu Y, Orr-Ewing L, et al. Testing and evaluation of health care applications of large language models: a systematic review. *JAMA*. Jan 28, 2025;333(4):319–328. [in English].
6. Budko, H., Ivakhniuk, T., Ivakhniuk, Y., Plakhtiienko, I. & Tsekhmister, Y. (2023). Digital education hubs in medical higher education: Ukraine and the EU perspectives. *Amazonia Investiga*, 12 (63), pp. 233–242. [in English].
7. Harden, Ronald M. Essential skills for a medical teacher: an introduction to teaching and learning in medicine. General Collection. 2021. 419 p. [in English].
8. Bilavych H., Sultanova N., Borys U., Tkachivska I., Fedchyshyn N., Fedoniuk L., Savchuk B. (2024). Health-saving technologies as a need and lifestyle of Ukrainians. *Wiadomości Lekarskie Medical Advances*. 76 (4). pp. 834–840. [in English].
9. Khvalyboha, T.I. & Fedchyshyn, N.O. (2025). Development of english communicative competence of future doctors of philosophy in medicine in the context of South Korea's educational policy. *Pedagogical innovation: modernity and prospects*. No. 10. pp. 151–155. [in English].

10. Lomakina, Y.V., Bulyk, R.Y., Tymofiiyeva, M.P., Fedoniuk, L.Y. & Muzyka, N.Y. (2020). Technology of development of communicative competence of future doctors in the process of professional training. *Medical education*, (1), pp. 50–55. [in English].

11. Nutbeam, D. (2000). Health Literacy as a Public Health Goal: A Challenge for Contemporary Health Education and Communication Strategies into the 21st Century. *Health Promotion International*, 15, 259–267. [in English].

12. Wu Z, Li S, Zhao X. The application of ChatGPT in medical education: prospects and challenges. *Int J Surg*. Jan 1, 2025;111(1):1652-1653. [in English].

13. Yashchuk S., Kolisnyk-Humeniuk Y., Shvets T., Shunkov V., Kuiuavets D, Gvozdii S., & Maksymchuk B. (2025). Using AI technologies and digital learning tools in professional education of master's students: Neuroscientific aspects and educational innovations. *BRAIN: Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 16 (4), 212–224. [in English].

Стаття надійшла до редакції: 06.03.2026

Прийнято до друку: 18.05.2026

Опубліковано: 29.05.2026

УДК 378.015

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.358062>

Лідія Сліпчишин, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри технологічної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9159-9458>

ЕРГОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО РЕГУЛЮВАННЯ КОГНІТИВНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ

Стаття присвячена розгляду проблеми когнітивного навантаження здобувачів у процесі роботи з інформаційними потоками. Розглянуто типи, причини виникнення когнітивного навантаження під час виконання різних видів навчальної діяльності і способи регулювання. Для технологічної освітньої галузі наведено приклади причин когнітивного перевантаження і рекомендації щодо його зменшення. Зроблено висновок про необхідність підготовки здобувачів до розуміння причин і механізмів його регулювання.

Ключові слова: когнітивний ресурс; когнітивне навантаження; педагогічна ергономіка; здобувач; освітнє середовище; технологічна освітня галузь.

Літ. 11.

Lidiia Slipchyshyn, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Technological Education Department,
Mykhaylo Drahomanov State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9159-9458>

ERGONOMIC APPROACH TO REGULATING THE COGNITIVE LOAD OF APPLICANTS

The article is devoted to considering the problem of the cognitive load of applicants in the process of working with information flows. Increasing attention to cognitive resources, cognitive load, and the preservation of people's health has become the leading thesis in the practical use of ergonomics. Modern cognitive theories provide grounds for reflection on the potential problem of learning applicants in multimodal environments, where the existing exaggeration of the cognitive system capabilities contributes to the emergence of cognitive overload and updates the formulation of requirements for the processing of educational material. The main types of cognitive load, the mechanisms of its occurrence, and methods of regulation are highlighted. In the conditions of education digitalization, the cognitive resource of the applicant is of the greatest value, which is the factor that significantly affects the depth of knowledge acquisition and success. The types and causes of cognitive load during the performance of various types of educational activities are considered, as well as methods of its regulation. The importance of knowing the causes that cause cognitive overload and the ability of teachers and developers of educational materials and tools to eliminate them is emphasized. For the technological educational field, examples of the causes of cognitive overload and recommendations for its reduction are given. The conclusion is made about the importance of developing educational and methodological support and teaching aids, selecting teaching methods taking into account the principles of cognitive psychology. As well as the need to prepare applicants to understand the mechanisms of regulating cognitive load, the benefits of external memory unloading tools, and the dangers of their thoughtless use.

Keywords: cognitive processes; cognitive load; pedagogical ergonomics; applicant; educational environment; technological educational field.

Постановка проблеми. Сьогодні в суспільстві знання набуває особливого значення, адже новітні методи пізнання

разом з інформаційними і цифровими технологіями розширюють горизонти вивчення природи та усіх сфер життєдіяльності людини. Наше життя фор-